

Mariusz Giemza

Katedra Zarządzania Jakością

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

www.uek.krakow.pl

e-mail: mariusz.giemza@uek.krakow.pl

Materiał objęty prawami autorskimi

2020-10-18

1

Normalizacja

NORMALIZACJA – to działalność zmierzającą do uzyskania optymalnego, w danych okolicznościach, stopnia uporządkowania w określonym zakresie, poprzez ustalenie postanowień przeznaczonych do powszechnego i wielokrotnego stosowania, dotyczących istniejących lub mogących wystąpić problemów.

2020-10-18

2

Normalizacja

Drogi rzymskie budowane od IV wieku przed Chr. miały jednakową szerokość (ok. 2,75 m).

Przy budowie piramidy Cheopsa (ok. 265 rok przed Chr.) zastosowano ujednolicony moduł budowlany o dokładnie określonych wymiarach.

W r. 1120 Henryk I w Anglii ustalił jednostkę długości w postaci yarda (obecnie 91,4 cm) na podstawie odległości wyprostowanego kciuka swego wyciągniętego ramienia, do końca nosa.

2020-10-18

3

Normalizacja

W r. 1570 Zygmunt August ujednolicił w Polsce wymiary cegieł (3 x 6 x 12 cali).

We Francji w r. 1798 wprowadzono ujednolicone formaty papieru do pism urzędowych (210 x 297 mm i 297 x 420 mm)

2020-10-18

4

Normalizacja

Edward Whitney w 1798 r. dostarcza rządowi amerykańskiemu 10 tysięcy muszkietów wytworzonych w sposób pozwalający uzyskać daleko posuniętą zamiennność części.

Systematyczne prace normalizacyjne rozpoczęło w r. 1869 Stowarzyszenie Inżynierów Niemieckich (VDI) wydaniem katalogu znormalizowanych profili stali walcowanej.

2020-10-18

5

Normalizacja

Pierwszy w świecie komitet normalizacyjny (Committee of Standards) powołano do życia w 1901 r. w Anglii. W roku 1928 Komitet ten został przekształcony w British Standards Institution - **BSI**.

W 1926 r. utworzono w Szwajcarii Międzynarodową Federację Narodowych Stowarzyszeń Normalizacyjnych (ISA), skupiającą wówczas 20 instytucji krajowych.

2020-10-18

6

Normalizacja

W grudniu 1946 roku ISA została przekształcona w Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (International Organization for Standardization - ISO).

International **O**rganization for **S**tandardization - **ISO**

isos (gr.) – ten sam, równy

www.iso.org

2020-10-18

7

Normalizacja w Polsce

Do I wojny światowej nie było w Polsce normalizacji.

1919 r. Powstaje w Polsce Stowarzyszenie Elektryków Polskich. Pierwszymi byli elektrycy - torowali drogę normalizacji.

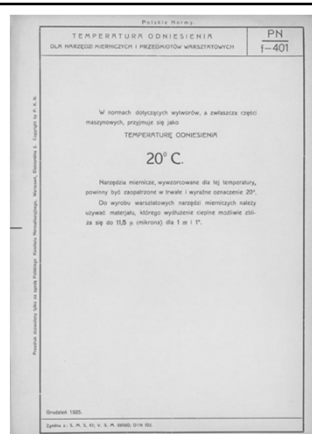
1923 r. Utworzono Komitet Techniczny - porządkował sprawy techniczne i był załącznikiem normalizacji.

1924 r. Powołano do życia Polski Komitet Normalizacyjny przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, który funkcjonował do czasu wybuchu II wojny światowej.

2020-10-18

8

Normalizacja w Polsce

9

Normalizacja w Polsce

1939 - do wybuchu II wojny światowej w Polsce wydano ogółem ponad 4000 norm o zasięgu państwowym

1942 - w konspiracji wznowiona została działalność normalizacyjna pod kierunkiem inż. Czesława Szczekowskiego; działało kilka komisji normalizacyjnych, potajemnie odbywała się sprzedaż norm oraz bezpłatne dostarczanie ich kursom, szkołom i osobom prowadzącym zakonspirowane prace naukowe;

1944 - w berlińskim więzieniu Moabit zginął pierwszy Prezes Komitetu, inż. Piotr Drzewiecki;

2020-10-18

10

Normalizacja w Polsce

1945 r. Uchwała Rady Ministrów o utworzeniu Polskiego Komitetu Normalizacyjnego w oparciu o nowe zasady i przesłanki. Formalny hamulec dla obniżenia jakości. Zapewnienie minimalnego poziomu jakości.

1949 r. Ustawa o PKN i Polskich Normach.

1953 r. Dekret o normach i PKN (dekret z mocą ustawy)

2020-10-18

11

Normalizacja w Polsce

1961 r. Ustawa o normalizacji - wprowadza korekty w stosunku do dekretu:

- sankcjonowała system radziecki, wprowadziła obligatoryjność norm,
- normy - akty wykonawcze w stosunku do ustawy z 1961r.,
- rozbudowany system kontroli,
- sankcje za nieprzestrzeganie norm.

1966 r. Powstaje Centralny Urząd Jakości i Miar - CUJiM

2020-10-18

12

Normalizacja w Polsce

Pierwszy polski urząd państwowy utworzony do rozwiązywania problemów jakości, Centralny Urząd Jakości i Miar CUJiM. Pracownicy tej instytucji opracowali definicję jakości :

Jakość jest to zespół cech decydujących o przydatności użytkowej i społecznej wyrobu w konkretnych warunkach jego eksploatacji, zgodnie z przeznaczeniem.

2020-10-18

13

Normalizacja w Polsce

1972 r. Utworzono Polski Komitet Normalizacji i Miar.

Pominięto w nazwie słowo „jakość” uważając, że normalizacja zagwarantuje jakość.

1979 r. Sejm uchwalił ustawę o jakości usług, wyrobów i obiektów budowlanych. Utworzono Polski Komitet Normalizacji Miar i Jakości - PKNMiJ.

3 kwiecień 1993 r. Uchwalono pakiet ustaw, w tym ustawę o normalizacji.

2020-10-18

14

Normalizacja w Polsce

Rozwiązano PKNMiJ

1. Ustawa o utworzeniu Głównego Urzędu Miar,
2. Uchwalenie nowego prawa o miarach,
3. Uchwalenie nowego prawa probierczego,
4. Ustawa o badaniach i certyfikacji,
(PCBC obecnie PCBC SA),
5. Ustawa o normalizacji – obecnie obowiązuje nowa Ustawa o normalizacji z dnia 12 września 2002 r.
Stosowanie Polskich Norm jest **dobrowolne**

2020-10-18

15

Normalizacja

Szczeble normalizacji:

- normalizacja krajowa – cywilna PKN, wojskowa,
- normalizacja regionalna CEN, CENELEC, ETSI,
- normalizacja międzynarodowa ISO, IEC, ITU,
- - normalizacja zakładowa.

2020-10-18

16

Normalizacja

Norma - to dokument przyjęty na zasadzie konsensu i zatwierdzony przez upoważnioną jednostkę organizacyjną, ustalający - do powszechnego i wielokrotnego stosowania - zasady, wytyczne lub charakterystyki odnoszące się do różnych rodzajów działalności lub ich wyników i zmierzający do uzyskania optymalnego stopnia uporządkowania w określonym zakresie.

2020-10-18

17

Normalizacja

Norma winna wykazywać następujące cechy:

- 1) forma pisemna (także elektroniczna),
- 2) charakter nieobowiązujący (fakultatywny), czyli dobrowolność stosowania,
- 3) uzgodnienie treści normy przez zainteresowanych lub stwierdzenie, że nie występuje sprzeciw w odniesieniu do treści,

2020-10-18

18

Normalizacja

- 4) powszechne zastosowanie,
- 5) powszechna dostępność (publikowanie w aktualnościach normalizacji),
- 6) akceptacja przez uznaną instytucję normalizacyjną,
- 7) brak ingerencji ze strony organów władzy w treść normy.

2020-10-18

19

Normalizacja

Ze względu na treść i obszar stosowania wyróżnia się wg PN-EN 45020:2009-8 typów norm:

1) norma podstawowa - jest to norma obejmująca szeroki zakres zagadnień lub zawierająca ogólne postanowienia dotyczące jednej, określonej dziedziny może być normą do bezpośredniego stosowania lub może służyć jako podstawa do opracowania innych norm, np. CEN/CLC Guide 17:2010.

2020-10-18

20

Normalizacja

2) norma terminologiczna - jest to norma dotycząca terminów, zawierająca zwykle także ich definicje oraz w niektórych przypadkach, odpowiednie objaśnienia, ilustracje, przykłady itp.

2020-10-18

21

Normalizacja

3) norma badań - jest to norma dotycząca metod badań, w niektórych przypadkach uzupełniona innymi postanowieniami dotyczącymi badań, na przykład dotyczącymi pobierania próbek, wykorzystania metod statystycznych, kolejności badań,

2020-10-18

22

Normalizacja

4) norma wyrobu - jest to norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez wyrób lub grupę wyrobów w celu zapewnienia ich funkcjonalności.

Funkcjonalność – zdolność wykonywania określonych zadań w określonych warunkach

2020-10-18

23

Normalizacja

Norma wyrobu może zawierać - bezpośrednio lub przez powołanie się na inne normy (normy związane) - wymagania dotyczące takich aspektów jak:

- terminologia,
- pobieranie próbek,
- badania,
- pakowanie i znakowanie itp.

Norma wyrobu może być pełna lub niepełna, w zależności od tego, czy określa wszystkie, czy tylko część niezbędnych wymagań.

2020-10-18

24

Normalizacja

5) norma procesu - jest to norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez proces w celu zapewnienia jego funkcjonalności, np. PN-M-69001 Spawalnictwo – Spajanie metali i procesy pokrewne.

2020-10-18

25

Normalizacja

6) norma usługi - jest to norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez usługę w celu zapewnienia funkcjonalności tej usługi.

Normy usługi mogą być opracowywane w takich dziedzinach, jak pralnictwo, hotelarstwo, transport, usługi samochodowe, telekomunikacja, ubezpieczenia, bankowość, handel.

2020-10-18

26

Normalizacja

7) norma interfejsu – jest to norma określająca wymagania dotyczące kompatybilności wyrobów lub systemów w miejscach ich wzajemnego łączenia, np. PN EN 61754-12:2002_U Interfejs złączy światłowodowych - Część 12: Rodzina złączy typu FS.

2020-10-18

27

Normalizacja

8) norma danych - jest to norma zawierająca wykaz właściwości, dla których powinny być podane wartości lub inne dane w celu dokładnego określenia wyrobu, procesu lub usługi, np. PN EN 61280-1-4:2004 Procedury badań światłowodowych podsystemów telekomunikacyjnych -- Część 1-4: Ogólne podsystemy telekomunikacyjne -- Zbieranie i odrzucanie dwuwymiarowych danych w pobliżu źródła pomiaru dla wielomodowych laserów światłowodowych.

2020-10-18

28

Normalizacja

ISO – International Organization for Standardization –
Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna

IEC – International Electrotechnical Commission –
Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna

ITU – International Telecommunication Union –
Międzynarodowa Unia Telekomunikacji

2020-10-18

29

Normalizacja

CEN – Comite Europeen de Normalisation - Europejski
Komitet Normalizacyjny

CENELEC - Comite Europeen de Normalisation
Electrotechnique - Europejski Komitet
Normalizacyjny Elektrotechniki

ETSI – European Telecommunication Standard Institut –
Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych

2020-10-18

30

Normalizacja ISO

ISO jest międzynarodowym stowarzyszeniem, które zostało utworzone 23. lutego 1947 r. po decyzji delegatów z 25 krajów (w tym z Polski), zebranych na konferencji w Londynie w 1946 r.

Powstało z połączenia dwóch wcześniejszych organizacji tj. Międzynarodowej Federacji Narodowych Stowarzyszeń Normalizacyjnych oraz Komitetu Koordynacji Narodów Zjednoczony ds. Standardów. Siedziba ISO mieści się w Genewie

www.iso.org

2020-10-18

31

Normalizacja ISO

2020-10-18

32

Normalizacja ISO

2020-10-18

33

Normalizacja ISO

Skrót „ISO” nie odpowiada oficjalnej nazwie.

Skróty nazwy w językach krajów członkowskich byłyby różne (np. w Polsce „MON”, we Francji „OIN” od *Organisation Internationale de Normalisation*, itp.) postanowiono więc stosować powszechnie skrót wywiedziony od greckiego słowa

„*isos*” w języku greckim oznacza „*równy*”.

2020-10-18

34

Normalizacja ISO

International
Organization for
Standardization

2020-10-18

35

Normalizacja ISO

2020-10-18

36

Normalizacja ISO

Członkami ISO są krajowe jednostki normalizacyjne z wielu krajów (Polski Komitet Normalizacyjny od 1947r.) Ponadto zrzesza członków korespondentów i członków subskrybentów. Siedzibą ISO jest Genewa, a językami oficjalnymi są: angielski, francuski i rosyjski.

2020-10-18

37

Normalizacja ISO

Na czele struktury organizacyjnej ISO jest Zgromadzenie Ogólne (General Assembly - GA), w którym uczestniczą delegaci członków krajowych, członków korespondentów i członków subskrybentów oraz wyżsi urzędnicy ISO.

2020-10-18

38

Normalizacja ISO

Merytoryczne prace normalizacyjne ISO prowadzone są w wielu Komitetach Technicznych (TC), Podkomitetach (SC) i Grupach roboczych (WG).

2020-10-18

39

Normalizacja ISO

INTERNATIONAL STANDARD **ISO 1**
Second edition
2002-07-15

Geometrical Product Specifications (GPS) — Standard reference temperature for geometrical product specification and verification

Spécifications géométriques des produits (GPS) — Température normale de référence pour la spécification géométrique des produits et vérification

2020-10-18

40

Normalizacja ISO

2020-10-18

41

Normalizacja ISO

Normy ISO tworzone są z następującymi 3. zasadami:

- 1) zasada **konsensu** – oznacza konieczność uwzględnienia interesów wielu użytkowników norm, jak np. producentów, sprzedawców konsumentów, też instytucji - laboratoriów, organizacji rządowych, społecznych.

2020-10-18

42

Normalizacja ISO

- 2) zasada **powszechności** – rozwiązania mają zaspokajać potrzeby sektora przemysłu, sektora usług oraz klientów na całym świecie,
- 3) zasada **dobrowolności** – normalizacja międzynarodowa bazuje na dobrowolnym stosowaniu rozwiązań przez wszystkie zainteresowane strony.

2020-10-18

43

Normalizacja IEC

IEC

International Electrotechnical Commission
Międzynarodowy Komitet Elektrotechniczny - jest międzynarodowym stowarzyszeniem opracowującym i publikującym normy w obszarze technologii elektrycznych, elektronicznych i pokrewnych.

www.iec.ch

2020-10-18

44

Normalizacja IEC

IEC została utworzona 26-27.06.1906 r. w Londynie, w wyniku rezolucji podjętej przez delegatów wielu rządów na Międzynarodowym Kongresie Elektrycznym w St. Louis (USA) w 1904 roku. Stąd też zachowuje swoją odrębność.

Siedzibą IEC jest również Genewa i językami oficjalnymi są podobnie jak w ISO - angielski, francuski i rosyjski.

2020-10-18

45

Normalizacja IEC

Normy IEC obejmują swoim zakresem rozwiązania dotyczące wszystkich obszarów związanych z technologiami elektronicznymi, multimedialnymi, elektromagnetycznymi, elektroakustycznymi, produkcji i dystrybucji energii, a także aspekty ogólne związane ze stosowaniem terminologii, symboli, kompatybilności elektromagnetycznej.

2020-10-18

46

Normalizacja IEC

Normuje także pod kątem wpływu promieniowania elektromagnetycznego na sprawy bezpieczeństwa i ochrony środowiska naturalnego.

2020-10-18

47

Normalizacja ITU

ITU

ITU International Telecommunication Union
Międzynarodowa Unia Telekomunikacyjna powstała w 1865 roku w Paryżu pod nazwą International Telegraph Union. Obecna nazwa funkcjonuje od 1947 r.

Siedziba ITU znajduje się w Genewie, a poza tym posiada dwanaście regionalnych biur na całym świecie.

www.itu.int

2020-10-18

48

Normalizacja ITU

ITU jest wiodącą na świecie organizacją, w ramach której organizacje prywatne i rządowe poszczególnych krajów członkowskich mogą dążyć do konsensusu w branży elektroniczno-telekomunikacyjnej.

2020-10-18

49

Normalizacja ITU

Przynależność do ITU umożliwia:

- dzielenie się wiedzą, tworzenie, wykorzystywanie i wymianę najlepszych technologii w telekomunikacji,
- uzgadnianie norm na zasadzie konsensusu co daje gwarancje uwzględnienia własnych interesów,
- zaangażowanie na zasadzie partnerstwa w działania normalizacyjne rządów, jednostek regulacyjnych oraz liderów przemysłu,

2020-10-18

50

Normalizacja ITU

- bezpośredni wpływ na kształtowanie nurtów w branży elektrotechnicznej dla światowego przemysłu,
- korzystanie z publikacji najwyższego poziomu ITU oraz jej statystyk,
- korzyści wynikające ze współpracy z wysoko wyspecjalizowanymi ekspertami pracującymi dla ITU,
- gwarancja pewności co do bezpieczeństwa, niezawodności oraz globalnej kompatybilności globalnych technologii.

2020-10-18

51

Normalizacja CEN

CEN

Comité Européen de Normalisation - Europejski Komitet Normalizacyjny - jest stowarzyszeniem podlegającym prawu belgijskiemu, utworzonym oficjalnie w 1974 r. w Brukseli. Początki jego działalności to Paryż, rok 1961.
www.cen.eu

European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

2020-10-18

52

Normalizacja CEN

Członkami CEN są krajowe jednostki normalizacyjne z państw zrzeszonych w krajach Unii Europejskiej lub EFTA.

Siedzibą CEN jest Bruksela, a językami urzędowymi są angielski, francuski i niemiecki.

2020-10-18

53

Normalizacja CEN

Zgodnie z Dyrektywą 98/34/WE **CEN** to jedyna uznana organizacja w Europie odpowiedzialna za planowanie, przygotowywanie i adaptowanie Norm Europejskich (EN) we wszystkich gałęziach przemysłu za wyjątkiem przemysłu telekomunikacyjnego oraz elektrotechnicznego.

2020-10-18

54

Normalizacja CEN

Za wyjątkiem przemysłu telekomunikacyjnego (tą branżą zajmują się Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych – ETSI) oraz elektrotechnicznego (działaniami normalizacyjnymi w tej gałęzi przemysłu zajmują się Europejski Komitet Normalizacji Elektrotechniki - CENELEC).

2020-10-18

55

Normalizacja CEN

Normy EN mają szczególny charakter, ponieważ będąc normami europejskimi stają się równocześnie normami krajowymi w każdym z krajów członkowskich CEN.

Krajowe normy będące w sprzeczności z normami europejskimi są eliminowane dzięki czemu budowany jest ogólnoeuropejski rynek towarów i usług co znacznie upraszcza handel i pozwala docierać producentom do szerokiego grona odbiorców.

2020-10-18

56

Normalizacja CENELEC

CENELEC

Comite Europeen de Normalisation Electrotechnique
European Committee for Electrotechnical Standardization -
Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki - jest stowarzyszeniem utworzonym w 1973 r.

Siedzibą jego jest Bruksela, a językami urzędowymi są - podobnie jak w CEN - angielski, francuski i niemiecki.

2020-10-18

57

Normalizacja CENELEC

CENELEC ściśle współpracuje z CEN.

Normy ustanawiane przez CEN/CENELEC zwane są Euronormami (EN). www.cenelec.eu

2020-10-18

58

Normalizacja CENELEC

CENELEC jest odpowiedzialny za normalizację w dziedzinie elektrotechniki inżynierskiej. CENELEC publikuje dobrowolne standardy, które ułatwią wymianę handlową między krajami, tworzenie nowych rynków i rozwój jednolitego rynku europejskiego.

Normy europejskie są tworzone w celu wspierania rozwoju technologicznego, w celu zapewnienia interoperacyjności i do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia konsumentów i zapewnienie ochrony środowiska.

2020-10-18

59

Normalizacja ETSI

ETSI

European Telecommunications Standards Institute - Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych powstał w 1988 r. na podstawie porozumienia podpisanego pomiędzy Europejską Konferencją Administracji Poczty i Telekomunikacji (CEPT) a Komisją Europejską.

Dnia 30 marca 1988 r. miało miejsce pierwsze Walne Zgromadzenie podczas którego ustanowiono statut organizacji. Siedziba organizacji znajduje się w Sophia Antipolis na południu Francji.

www.etsi.org

2020-10-18

60

Normalizacja ETSI

ETSI zajmuje się tworzeniem globalnych norm w sektorze technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych. Została uznana przez Komisję Europejską za europejską organizację normalizacyjną.

2020-10-18

61

Normalizacja w Polsce

Ustawa z 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169 z 2002 r., poz. 1386).

Polski Komitet Normalizacyjny – PKN

Uzupełnieniem podstaw prawnych jest:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie działalności normalizacyjnej związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa (Dz. U. nr 239, poz. 2038).
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039).
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu współdziałania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego z organami administracji rządowej (Dz. U. Nr 239, poz. 2040).
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie przeprowadzenia wyboru członków Rady Normalizacyjnej przy Polskim Komitecie Normalizacyjnym (Dz. U. Nr 239, poz. 2041).
Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie przeprowadzania konkursu na stanowisko Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego (Dz. U. Nr 239, poz. 2049).
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu nadawania i wykorzystywania znaku zgodności z Polską Normą (Dz. U. Nr 241, poz. 2077).

2020-10-18

62

Normalizacja w Polsce

Polski Komitet Normalizacyjny jest narodową organizacją kierującą działalnością normalizacyjną w Polsce, działającą na mocy ustawy o normalizacji.

2020-10-18

63

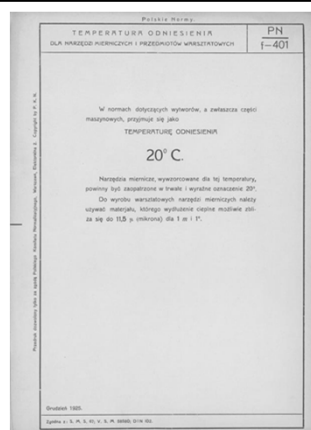
Normalizacja w Polsce

2020-10-18

64

Normalizacja w Polsce

65

Normalizacja w Polsce

Struktura PKN

Na czele stoi Prezes PKN, do zadań którego należy:

- 1) powoływanie i odwoływanie komitetów technicznych/zadaniowych KT/KZ,
- 2) zatwierdzanie i wycofywanie, Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych na wniosek komitetów technicznych,
- 3) podejmowanie decyzji w sprawach dotyczących działalności PKN,

2020-10-18

66

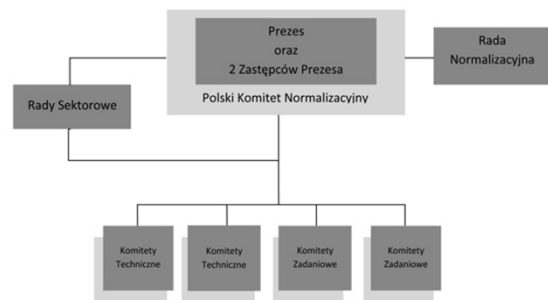
Normalizacja w Polsce

- 4) wydawanie przepisów wewnętrznych PKN,
- 5) współpraca z Radą Normalizacyjną, w tym zasięgnięcie opinii Rady w sprawach dot. PKN,
- 6) składanie rocznych sprawozdań z działalności PKN Radzie Normalizacyjnej i Prezesowi Rady Ministrów w terminie do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego,
- 7) reprezentowanie PKN na zewnątrz,
- 8) zarządzanie mieniem PKN.

2020-10-18

67

Normalizacja w Polsce

2020-10-18

68

Normalizacja w Polsce

Struktura PKN.

Komitety Techniczne (dawniej NKP)

Komitety techniczne (KT) są działającymi przy PKN kolejalnymi ciałami powoływanymi do prowadzenia prac normalizacyjnych w przyporządkowanych im zakresach tematycznych.

2020-10-18

69

Normalizacja w Polsce

Powoływane są przez Prezesa PKN na wniosek dyrektora Zespołu Normalizacyjnego, po zasięgnięciu opinii Rady Normalizacyjnej. KT działają za pośrednictwem grup roboczych, w uzasadnionych przypadkach działają za pośrednictwem komitetu zadaniowego.

2020-10-18

70

Normalizacja w Polsce

W skład komitetu wchodzi:

- przewodniczący,
- zastępca przewodniczącego,
- sekretarz,
- członkowie.

KT tworzą specjaliści z zakresu tematycznego przyporządkowanego danemu KT w liczbie nie mniej niż 8 i nie więcej niż 30 osób

2020-10-18

71

Normalizacja w Polsce

Zadania członka Komitetu Technicznego:

- a) czynne uczestnictwo w posiedzeniach i pracach KT,
- b) uczestnictwo w pracach podkomitetów (PK) i grup roboczych (GR) powoływanych przez Przewodniczącego,
- c) uczestnictwo w pracach komitetów technicznych regionalnych i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych,

2020-10-18

72

Normalizacja w Polsce

- d) wyrażanie opinii w imieniu podmiotów, które ich delegowały do składu KT,
- e) członek KT jest zobowiązany do przeniesienia na PKN autorskich praw majątkowych i niewykonywania autorskich praw osobistych, nabytych podczas uczestnictwa w pracach normalizacyjnych.

2020-10-18

73

Normalizacja w Polsce

Zgodnie z artykułami ustawy o normalizacji Polskie Normy **są chronione prawem autorskim jak utwory literackie**, a autorskie prawa majątkowe do nich przysługują Polskiemu Komitetowi Normalizacyjnemu.

Wydawanie i rozpowszechnianie na dowolnym nośniku (papierowym lub elektronicznym) Polskich Norm wymaga uzyskania zgody PKN na taką działalność.

2020-10-18

74

Rodzaj postanowienia	Formy słowne postanowień	
	Forma słowna	Znaczenie
Wymaganie	-powinien -należy	nakaz
	-nie powinien -nie należy -nie dopuszcza się	zakaz
	-bezokolicznik	instrukcja
Zalecenie	-zaleca się -jest zalecane	zalecenie
	-nie zaleca się -nie jest zalecane	niezalecenie
Dopuszczenie	-dopuszcza się -jest dopuszczalne (by) -może (być) -mogą (być)	dopuszczenie
	-nie jest wymagane -nie wymaga się -dopuszczą się (by) nie ...	
	-może -mogą -jest możliwe (by) -są możliwe	
Możliwość	-nie jest możliwe -nie może być -jest niemożliwe by	brak możliwości

2020-10-18

75

Normalizacja w Polsce

Normalizacja wojskowa

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji zostało powołane do życia przez Ministra Obrony Narodowej decyzją z 17 kwietnia 2002 r.

www.wcnjk.wp.mil.pl

2020-10-18

76

Normalizacja w Polsce

- Do głównych zadań Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji należy:
- organizowanie i koordynowanie działalności normalizacyjnej w resorcie Obrony Narodowej w obszarze operacyjnym, materiałowo-technicznym, administracyjnym oraz terminologii,
  - koordynowanie procesów ratyfikacji i implementacji Porozumień Standaryzacyjnych NATO (STANAG **STAN**dard **AG**reement),

2020-10-18

77

Normalizacja w Polsce

- koordynowanie funkcjonowania w resorcie obrony narodowej systemu zapewnienia jakości,
- organizowanie i prowadzenie, zgodnie z wymaganiami ustawy o systemach oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, procesów akredytacji OiB jednostek badawczych i jednostek certyfikujących prowadzących ocenę zgodności wyrobów na potrzeby Ministra Obrony Narodowej i ministra właściwego do spraw wewnętrznych,

2020-10-18

78

Normalizacja w Polsce

- organizacja i nadzór nad funkcjonowaniem Systemu Kodyfikacji Wyrobów Obronnych (SKWO), krajowego odpowiednika Natowskiego Systemu Kodyfikacyjnego (NCS),
- koordynowanie realizacji zadań związanych z uczestnictwem resortu obrony narodowej w krajowym systemie notyfikacji aktów prawnych (Wspólnoty Europejskiej) zawierających przepisy techniczne.

2020-10-18

79